

Herfstcongres

Landbouw **CULTUUR** van de toekomst

woensdag 5 oktober 10-16 uur
Locatie: boerderij Zonnehoeve, Zeewolde

De biologisch-dynamische landbouw is gericht op een verdere ontwikkeling van de aarde, op het bevorderen van haar vruchtbaarheid, vitaliteit en veerkracht. Daarmee wordt landbouw een culturele aangelegenheid die vraagt om verbinding en instrumenten die deze ontwikkeling kunnen bevorderen. Het jaarlijkse congres van de BD-Vereniging, de Landbouwsectie van de Antroposofische Vereniging en Stichting Demeter gaat over het gezamenlijk vormgeven van een levende landbouw- en voedselcultuur.

Schrijver/journalist **Frank Westerman** vertelt over de ontwikkelingsgeschiedenis van onze landbouwcultuur. Melkveehouder en kaasmaker **Jan Dirk van der Voort** gaat in op de vraag hoe hij landbouwcultuur in onze tijd opnieuw vormgeeft. In workshops onder begeleiding van diverse deskundigen werken we verder aan het vormgeven van een landbouwcultuur van de toekomst.

Kosten 30 euro inclusief koffie/thee, lunch en borrel (excl BTW). Voor Demeter licentiehouders en leden van de BD-Vereniging 20 euro (excl BTW).

Kijk voor meer informatie en aanmelden op bdvereniging.nl

Derk Klein Bramel om werkelijk een

Met het herfstcongres, de winterconferentie, excursies, studie- en intervisiebijeenkomsten heeft de BD-Vereniging – samen met partners zoals Stichting Demeter en de Landbouwsectie van de Antroposofische Vereniging – een 'infrastructuur' van activiteiten opgebouwd. Derk Klein Bramel, bestuurslid van de BD-Vereniging én coördinator van de Landbouwsectie maakt daar graag gebruik van, vertelt hij in gesprek met Luc Ambagts. *Tekst: Luc Ambagts / Foto: Heidi Arts*

Voor aankondiging:
Winterconferentie 2017
 Levenskrachten en preparaten
 Vrijdag 24 februari 2017 op
 Warmonderhof, Dronten

: 'Verbreding kan helpen cultuuromslag te maken'

"Het herfstcongres is een prachtig initiatief van Stichting Demeter waar we met de BD-Vereniging en Landbouwsectie graag aan meewerken", vertelt Derk Klein Bramel. "LandbouwCULTUUR van de toekomst, dat is een uiterst actueel thema. Dat lees je bijvoorbeeld in de reactie die Bert van Ruitenbeek als directeur van de Stichting in De Boerderij schreef over het misbruik van koper in de aardappelteelt. 'Het gaat om het ontwikkelen van een gezonde toekomstgerichte landbouwcultuur waarbij de boer en consument de dragers zijn van een systeem dat afgestemd is op instandhouding van de natuurlijke bronnen. Een eendimensionale economische attitude in het kader van landbouw is onnatuurlijk en daarmee per defini-

tie onhoudbaar', lees je daar. Je moet verder kijken dan alleen het directe resultaat, verder kijken dan de landbouw."

Kunstenaars en sociologen

"Ik ben nu samen met Petra Derkzen bezig met de voorbereiding van de winterconferentie. Het thema is 'Levenskrachten en preparaten'. Eind augustus hadden we daar een heel inspirerend gesprek over. Daarvoor waren naast mensen die met preparaten werken ook Rick ten Cate, coördinator van de Sectie voor Beeldende Kunsten van de Antroposofische Vereniging, en Hans Cornet, coördinator van de Sociale Sectie, uitgenodigd. Die verbreding, dat je ook met kunstenaars en sociologen kijkt naar de plaats

die de landbouw in kan nemen, of naar de werking en achtergronden van preparaten, dat kan meehelpen om werkelijk een cultuuromslag te maken. Als je de landbouw wilt veranderen, moet je ook als mens willen veranderen. En op dat gebied biedt de Antroposofische Vereniging dan weer zo veel mogelijkheden."

Derk is als bestuurslid van de BD-Vereniging bij de organisatie van de winterconferentie en het herfstcongres (zie kader) betrokken. Hij werkt daarnaast ook intensief aan de samenhang tussen de BD-Vereniging en de Landbouwsectie. Manfred Klett noemde bij zijn afscheid van de internationale landbouwsectie als zijn grootste zorg de verwijdering tussen de antroposofische

U I T D E V E R E N I G I N G

werkgebieden, zoals de BD-landbouw en de Antroposofische Vereniging (AViN). Derk: "Heel weinig BD-boeren zijn lid van de AViN. Ik werk momenteel aan een voorstel om de Landbouwsectie en de BD-Vereniging meer met elkaar te verbinden, bijvoorbeeld door het bestuur van de BD-Vereniging ook te betrekken bij het beleid van de Landbouwsectie. De websites van Landbouwsectie en BD-Vereniging zouden we dan ook kunnen integreren."

Verbinden van bronnen

"In de werkstrategie van de internationale landbouwsectie in het Goetheanum is te lezen dat ze uitgaan van twee bronnen van waaruit we kunnen putten: 'In de eerste plaats Rudolf Steiner en zijn werk, in ons geval in het bijzonder de Landbouwcursus. In de tweede plaats ieder individueel mens die zich existentieel met de impuls verbindt'. Het past in de lijn van dit uitgangspunt om als Landbouwsectie van de AViN en als BD-Vereniging samen de verbinding en de uitwisseling tussen die twee bronnen op een

levende en inspirerende manier te verzorgen. Het gezichtspunt dat mensen die actief met BD-landbouw bezig zijn – en dus aan het uitvinden zijn hoe je dat het beste kunt doen – in zekere zin Hogeschool-werk doen is uiterst actueel. (De Vrije Hogeschool voor Geesteswetenschap is onderdeel van de Antroposofische Vereniging, red.). De BD-Vereniging doet met de winterconferentie en de voorbereiding daarop, met de preparatenwerkgroep, de workshops bedrijfsindividualiteit en met BD-beroepsontwikkeling al volop aan het verbinden van de twee bronnen." ☺

Tijdens het herfstcongres (zie pag 8) wordt de Demeter Monitor 2015-2016 gepresenteerd: trends en ontwikkelingen in de biodynamische beweging en cijfers over de biodynamische landbouw en handel.

BD-Zomerschool op De Kollebloem

"Kwaliteit van de producten heeft ook altijd iets met esthetiek te maken", vertelde Anna van Oostwaard tijdens de BD-Zomerschool op tuinbouwbedrijf De Kollebloem. Ze vroeg tijdens haar sla-les de deelnemers 'de mooiste sla' uit te zoeken. Kies je dan een plant waarvan je verwacht dat die nog ver door zal groeien, of ga je op zoek naar de volste krop? De aandachtige uitwisseling tussen 18 jonge boeren uit België en Nederland motiveerde om met volle energie verder te gaan met het verbouwen van voedsel dat andere mensen werkelijk kracht en inspiratie biedt.

Foto: Ruben Segers